

RARYS

Eina sykį savaltėje.

Kaina: 3 mėn. 10 auks.,
6 mėn. 20 auks., 12 mėn.
35 auks. Atskiri numeriai
— 80 skatikų. —

Adresas: Kaunas, Lal-
svės Alėja 12 Nr. «Kario»
Redakcija. Telef. 90 Nr.

Nr. 42 (126)

Kaunas, 1921 m. spalio mėn. 20 diena.

III metai.

Suomija pripažino Lietuvą de jure.

Šių laikų riteriai.

Daug kas iš mūsų dar atsimena, kai praėjusių metų rudenį, Želigovskiui Vilnių pagrobus (Lenkų generolio štabo įsakymu), į Kauną atlekdavo želigovskinkų orlaiviai ir mėtydavo proklamacijas. Tose proklamacijose juodomis raidėmis buvo parašyta:

„Ne*) grobikai, ne priešai, ne svetimieji paėmė Vilnių, bet jūsų bendri piliečiai ir to paties, ką ir jūs tikėjimo broliai“.

„Sugrįžom į savo kraštą, kalpo jo teisėti ir amžini gaspadoriai ir piliečiai su tuo tikslu, kad su savo broliška lietuvių tauta ant lygių teisių bendrą tėvynę statyti ir patiems valdyties“.

Jau anuo met teko mums tvirtinti, kad Želigovskis yra lietuvių tautos kraugerys; kad jis eina į Lietuvą ne su broliška lietuvių tauta bendros tėvynės statyti, bet įstatyti Lietuvoj tėvynę lenkams dvarininkams, Varšuvos magnatams, o lietuvių tautą,—jos kūną ir dvasią,—pasmaugti.

Praėjo metai. Visus metus Želigovskis statė Vilniuj „lietuviams tėvynę“, Varšuvos ir Paryžiaus patrankų saugomas. Taigi pasižiūrėkim, kaip jis ir jo bernai, kuriuos kada tai vadino „ne grobikais, ne priešais, ne svetimais“, pastatė tą „tėvynę“.

Štai jos vaizdas šiandien: lietuvių vaikų prieglaudos išmestos į gatvę, žiauriai išplėštos,—lietuvių kūdikiai kenčia šaltį į badą; lietuvių mokslo įstaigos: gimnazijos, mokytojų seminarija, miesto mokykla išmestos iš savo namų į gatvę,—mokinius žandarai muša, arkliais mindo, vyresnius mokinius į kalėjimą kiša; lietuvių prekybos įstaigos naikinamos; lietuviškos dvasios lenkų kalba laikraščiai uždaryti; žymesnieji lietuviai sugrūsti į Lūklškių kalėjimą, nuolat persekiojami; lietuvių tautinės įstaigos neranda sau vietos,—visko neaprašysi, neišpaskosi, kas mūsų senely Vilniuj dedasi.

Taip atrodo «amžinų ir teisėtų gaspadorių» pastatyta tėvynė lietuviams! O Želigovskinkai džiaugiasi ir Dievui meldžiasi tatoi padarę. Džiaugiasi ir Varšuva. Atėjus metinėms Vilniaus pagrobimo sukaktuvėms Varšuvos radiostancija spalio 11 dieną išsiuntė pasauliui šią telegramą:

„Vilniaus paėmimo metinėj dienoj Vilniuj įvyko

*) Cituojama taip, kaip proklamacijose buvo rašyta: nei kalbos, nei rašybos nekeičiam.

manifestacija. Generoliui Želigovskiui dalyvaujant buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos, po kurių įvyko visuomenės įstaigų procesija“.

Jie meldėsi ir iškilmes kėlė kaip tik tuo metu, kai lenkų žandarai „pagromą“ darė lietuviams! Šių laikų žmogaus kalba neturi žodžių, kuriais būtų galima tinkamai pavadinti šį lenkų pasityčiojimą ir niekingumą.

Tautų Sąjungos posėdy Ženevoj Hymansas pavadino lenkus riteriais. Gaila Hymanso: jo riteriai raiti mindo mokinius, ginklais kraują lieja kudykiams, kiša į kalėjimus laisvės ir nepriklausomybės kovotojus ir kruvinas rankas į Dievą kelia: „Dieve palaimink mus, kaip laimina Buržua ir Hymansas“!

J. L.

Kapit. Kaunas.

Ginkluotos pajėgos klausimu.

Majoras Zubrys savo straipsnyje palietė rusų armijos sugriuvimą ir jos subolševikėjimo priežastį. Rusų armijos subolševikėjimo priežastį nenorėčiau vien matyti minėtuose majoro Zubrio straipsnyje faktuose. Tam reikėtų pasiknisti rusų tautos gelmėse, tautos išauklėjime, dvasioje ir nuolatinėje kovoje su caro režimu. Paliestas labai svarbus moralis ūpas kariuomenėje ir „turint omeny moralį ryšį mums patogiau būtų eiti prie kūrimo kariuomenės ne nuolatinės, bet milicijos pamatais“...

Vis gi majoras Zubrys prieina prie tokios išvados savo straipsnio pradžioje minėdamas—„mes privalome rimtai pagalvoti ir ieškoti kelių, kuriais eidami greičiausiu laiku galėtumėme suorganizuoti daug didesnę, gerai apmokytą paruoštą, ir techniškai aprūpintą kariuomenę“... Arba vėl „kad šiandieninėse sąlygose šalies neutralumą pripažins ir saugos kalmynai tik tada, jeigu šalis pripažinta neutralė, turės nors nedidelę, gerą kariuomenę“.

Rodos viskas būtų gerai, tik išeina nesklandžiai ir teikia maža įtikinančio, kad reikėtų siekti kariuomenės milicijos pamatais. Mane verčia abejoti ar majoras Zubrys yra tik nešališkas kariuomenės klausimų reiškėjas.

Kad būtų pigu ir gera, tai menkos vertės darbas. Kartais besipigindami galime daug ko nustoti. Aš manau, kad kiekvienas šiandien paduotų balsą už

nuolatinės kariuomenės organizaciją, jeigu ji nieko arba maža lėšų reikalautų.

Nuolatinės kariuomenės laikymas labai apsunkina valstybę, bet tai dar nėra pagrindas, kad jos turėtume vengti. Ne mes karo dievaičiui aukas verčiame nešti, bet kiti, kurie verčia ir mus taip pasielgti. Reikia gerai įsižiūrėti, rasi, mes klystame daug blogo manydami apie nuolatinę kariuomenę.

Šiuo metu arba greitai laiku mūsų valstybė negali visai manyti apie kariuomenę milicijos pagrindais, tik retkarčiais gali sapnuoti. Reikia tik paimti žemėlapis ir įsižiūrėti, kaip bematant tvirtėja mintis, kad mes be nuolatinės kariuomenės bent ilgą laiką apseiti negalime.

Iš rytų turime galimybių Rusiją — tai kunkultuojantis virdulys. Iš tos pusės visuomet galime sulaukti įvairiausių įvykių. Kuomet tie įvykiai realizuosis, sunku atspėti, bet kad jie bus, tai maža kas abejoja. Aš manau, kad šiandien apie tai maža kas galvoja, net baugu, šurpu apie tai galvoti. Ir tuomet teks turėti dalyką ne su bermontininkais arba lenkais, bet šiek tiek stipresniu priešu, ilgus metus karaujančiu, beveik virtusiu profesionalu.

Iš pietų mes turime avantiuringą Lenkiją, kurios istorija pasakoja kaip apie neramų kaimyną. Lenkija, žiūrint į jos istoriją ir dabartinį jos vidurinį sutvarkymą, gali suteikti daug siurpryzų ir, neturėdami nuolatinės kariuomenės, galime atsidurti sunkiose nelaimėse.

Į vakarus juk turime prispaustus vokiečius, bedainuojaučius — „Deutschland, Deutschland uber alles“. Juk jiems Lietuva — tai kaulas gerklėje. Jie tą tiltą bematant sugriautų, suskaldytų ir išsinešiotų po skiedrę. Be Rusijos Vokietija nieku būdu neapseis; jie šlokiu ar tokiu būdu stengsis mus sunaikinti. Iš čia mano nuomone, mums ateityje grės didžiausias pavojus.

Padėkim, Rusija taip susilpnės, kad, rasi, visai atsižadės atgauti Lietuvą arba bent nurims matydama mūsų sutvirtėjimą, tai Vokietija nieku būdu nenurims ir ieškos visokių apgaulingų būdų mus suprovokuoti.

Užtenka pasikalbėti su vienu, kitu vokiečiu iš Vokietijos, kaip tuojau gauni įspūdžio, kad ta tauta yra nenugalėta, tik laikinai, verčiama apystovų, nurimo, nežiūrdama miliardinės kontribucijos. Vokietija laukia patogaus momento ir sulauks, arba bent Rusiją stumdama priekin, pati atsikels iš ramumo ir išaugs galiūnu, nuo kurio sudrebės visas pasaulis. Ir bus gėda milicijos autoritams be prityrusio kadro, kuris galėtų vesti tėvynainius į kovą dėl tėvynės laisvės.

Kad Vokietija slapta palaiko reguliars kariuomenės organizacijas, vienetus, tai yra nepaslaptis. Santarvės pergalės nepastumėjo pasaulio prie taikos, nes pasaulinis karas buvo perkirstas dirbtinomis revoliucijomis ir nebuvo privestas ligi galo. Pastebėjusios galiūnų sugriūvimą, prislėgtos tautos nubudo iš sapno ir stojo į kovą dėl savo laisvės idealo.

Kad karas dar nepasibaigė, tai parodo tai, kad klekviena valstybė didina kariuomenę, šarvuoja ją technika ir nesigaili lėšų. Tas liguistas ginklavimasis, tai tyla prieš naują audrą; kuomet vėsula suūš, sunku numatyti, bet kad ji pasius rytuose vokiečiams tūruojant, tai beveik galima numatyti.

Šveicarija mums ne pavyzdys. Jos geografinė padėtis labai skirtinga nuo mūsų. Jcs kaimynai — senai nusistovėjusios valstybės. Kaimynai patys suinteresuoti Šveicarijos neliečiamybe. Vis gi nežiūrint

tai, Šveicarija pasauliniame kare išlaikė paruoštą didelę kariuomenę.

Mūsų išdraskytas lizdės dar nesurinktas. Reikia atsiminti, kad nelabai senai buvome „Sievero-Zapadnyj Kraj“, kur absoliutizmas buvo skiepijamas ilgus metus. Be abejo, kad į klekvieno piliečio smagenis įsiskverbė nenorom absoliutizmo dalelė. Mes tuo būdu dar esame neparuošti prie didelių laisvių, didelio valstybės gerbimo, juo labiau sąžiningai nešti pilietines pareigas. Visa tai turi būti nurodoma iš višaus, kartais prievartos būdu. Kad perėjus į milicijos sistemą, reikalinga paruošti dirva, kitiap mes galime save palaidoti.

Mes turime nepamiršti, kad šioje Lietuvoje, kuri dabar yra, jeigu ir būtų galima manyti netrukus įgyvendinti milicijos sistemą, tai toje Lietuvoje, kuri privalo būti, bus jau visai negalimas daktas. Reikia tik atsiminti lenkų pinkles devynioliktais metais, kaip lenkai dvarininkai norėjo parduoti Lietuvą, tai, milicinei kariuomenei esant, jie sunaudotų ją savo tikslams. Po žemės reformos lenkai dvarininkai ar šlokiu, ar tokiu būdu stengsis drumsti mūsų kūrybos darbą. Šiam tikslui jie be abejo pavartotų milicinę kariuomenę. Milicinė kariuomenė palengvintų peviakams pasiekti tikslą. Jeigu jau dabar prie didelių mūsų laisvių sunku susekti slaptos, priešvalstybinės organizacijos, tai, milicinei kariuomenei esant, būtų visai negalima.

(Bus daugiau).

Vilniaus vidaus reikalų departamento direktorius—žandaras.

Vilniaus lietuvių laikraštis „Vilnius“ spalio 7 d. 226 numery išspauzdino lenkų laikraščio „Rzeczpospolita“ bendradarbio pasikalbėjimo mintis su nauju vidaus reikalų departamento direktorium J. Sienkievičium.

Iš pranešimo matyti, kad naujasai direktorius stengsis pirmiausia atstatyti nupuolusį Vilniaus valdžios autoritą, paskui griebsis įvairių vidaus reikaluose reformų. Jisai atradęs administracijoje daug netobulumų, pasirūpinsias ypatingai, kad visi valdžios įsakymai būtų griežtai pildomi. Jokis svyravimas yra neleistinas. „Esu, jisai pasakęs, šalininkas silnej renki“ (kietos rankos).

Su nauju vidaus dalykų departamento direktorium prasidėjo griežtas įsakymų vykdymas, kuris kaip tik atkreiptas į Lietuvius. Atimti iš lietuvių gimnazijos namai ir labai žiauriu būdu, atsisakyta įregistruoti lietuvių kooperat. „Laimė“, neleidžiama leisti lietuviams laikraščio lenkų kalba. Neišdžiūvo dar sumuštų mokinių ašaros ir neužgijo dar jų žaizdos, kaip mums štai pranešama, kad vėl policijos apsupta viena lietuvių prieglauda iš kurios vaikai metami laukan, kad uždarytas „Lietuvių Prekybos ir Pramonės Bankas“. Negalime nekonstatuoti fakto, kad jie yra vykdomi tada, kada naujasai departamento direktorius p. Sienkievičius pradėjo eiti savo pareigas, kad visas „valdžios įsakymų pildymo“ reikalavimas prasidėjo tik jam užstojus, ir tapo atkreiptas ypatingai į Vilniaus lietuvių esančias įstaigas.

Labai logingą mes galime padaryti iš to visko išvadą, kad p. Sienkievičiaus nuomone, T. R. Komisija negeral darė, kad permažai varžė visą Vilniaus lietuvių gyvenimą ir kad dabar prasidėjęs tikrasai lie-

tuvių smaigimas, nes to reikalauja valdžios autoriteto pakėlimas.

Lietuvių visuomenė Vilniuje jaučiasi neturėjusi tokių represijų net didžiausiose caro valdžios svetimtųjų persekiojimo laikuose, kada buvo kankinami suaugusieji, bet vis gi pasigailėta kūdikių.

Sienklevičius pareiškė, kad jisai nemanaš leškoti Vilnijai naujų administracijos formų, tik reikia, gyvai palmti iš Lenkijos ir perkelti čionai.

Pažimėtina dar, kad p. Sienklevičius nesiskaitė su jokiomis svetingumo tradicijomis, bet visus nepageldajamus asmenis vysiųs griežtai iš šio krašto.

Ir čia, reikia spėti, pirmų pirmiausia palies lietuvius.

Sienklevičiaus pasakyti žodžiai „Rzeczpospolitos“ korespondentui kaip tik pateisina visa tai, kas spalį 1 dieną Vilniuj atsitiko. Tai lenkų žandarų programa, kuri dabar vykdoma gyvenime.

Lietuviai nepamirš Sienklevičiaus ir jo kraujingų darbų.

J. El.

I Vilnių.

„Vilniau brangus, kokla tavo ateltis“.

Štai mūsų sostinės lyderio M. Biržiškos žodžiai, stovinčio Vilniaus sargyboj, kurie liūdnai suskambėjo tada garsiame „Glos Litwy“, kuomet pirma sutrenkė mūsų amžinų priešų Lenkų ir Rusų patrankos Lietuvos širdy Vilniuje, ir kurie dabar ypatingai privalo judinti mūsų tautinę sąmonę. Mat Lenkai apsišarvavę dabar žymiu įvairių šnipų bei agitatorių aparatu, norėtų Vilniaus klausimą nutęsti kuo ilgiau, kad tuo būdu brutale pajėga nusmaugus ten smarkiai kylantį lietuvių elementą. Ir jie tokį savo veidmainingą veidą aiškiausiai parodė jau Bruksely, kur begėdiškai nutraukė derybas, kad nutęsus Vilniaus klausimą ligi begalybės, o dabar Ženevoj, balsuodami prieš Lietuvos priėmimą į Tautų Sąjungą.

Bet laimė, kad čia jau jiems nepavyko apdumti vakarų Europos viešajai opinijai akių; čia jie parodė visiems tikrą savo veidą, kurio net Prancūzai nusigando, ir kurį Tautų Sąjungoj anglų atstovai: kaip Balfouras, lordas Cecilis ir kiti gerokai apdaužė.

Bet Vilniaus klausimas dar neišspręstas ir mes įsigyjam Ženevoj tik vieną, šiame ginče gan svarbų atutą, — tai vakarų palankią mums opiniją, ir todėl neužmirškim ant laurų! Juk mes nesam taip bejėgiai, kad galėtum ramiai žiūrėti į tai, kaip mus smaigla priešai mūsų sostinėje!

Paskutiniu laiku atėjo iš Vilniaus neramių žinių, kad 1-oje Vilniaus vyrų lietuvių gimnazija — tas svarbus mūsų kultūros židinys, prie kurio buvo susispietusios mūsų šviesuomenės žymiausios pajėgos, spalio 1 d. pietų barbarų tapo išmesta iš savo buto ir žandarų išvalkyta!

Taipogi, nepersena dar jie be jokio pagrindo uždarė taip įtakingą Vilniaus visuomenėj „Glos Litwy“, kuris mokėjo atremti jų spaudos blaivus šmeižtus ir nušviesti dalyko stovį taip, kaip jis yra. Tuo būdu padaryta mums didžiausia, neatlyginama skriauda, nes mūsų gausinga Vilniaus moksleivija pasiliko be savo mokslo šventovės, o šviesuomenė be žymiesnio organo, kuris kartu buvo jai ir galingas ginklas kovoj dėl Lietuvos nepriklausomybės su sostine Vilnium. Užtat dabar mums reikia įtempti visas savo pajė-

gas, kad atvadavus sostinę, kurioj esama tiek mūsų kankinių! Mums reikia dabar veikliau dalyvauti sudarant „Vilniečiams šelpiti fondą“, kuris geresniųjų Lietuvos sūnų rūpesčiu jau tapo įsteigtas.

Man rodos, kad kiekviena mūsų kariuomenės dalis, kuriai dar neišmušė valanda su ginklais žygiuoti sostinėn gelbėti savo tautiečių, privalėtų dabar parinkti savo tarpe aukų ir siųsti jas „Vilniečiams šelpiti fondan“. Nes nereikia pamiršti, kad kiekvienas skatikas yra galingas ir kartais lemia nugalėsimą kovoj ginklu. Ir anglų Ministeris Churchill šio didžiojo karo pradžioj pasakęs, kad Vokiečiai bus sumušti aukso kulkomis — reiškia pinigais — kapitalu.

O juk dabar per kariuomenės dalis perina beveik didžiausios mūsų pinigų sumos, ir 6-to p. p. pavyzdys: aukavimas Universito fondui, parodė, kad mūsų armija yra tuo laimingu elektros skambučiu visuomet atsiliepianti kiekvienam Valstybės Viduj sagutės paspaudimui, kiekvienam reikalui.

Ir tai bus svarbu todėl, kad mūsų tautinės kultūros pionierai Vilniuj turės ne tik medžiaginės, bet ir moralės paramos dabartinėj sunkioj kovoj, jausdami už save stovinčią visą uždemarkacinę visuomenę ir jos narsią kariuomenę, kuri, jų pramintais takais eidama, pasiryžusi yra viską paaukoti už tautinės laisvą ir jos sostinę Vilnių. Taipogi tas įskiepys giliai į kiekvieno kareivio sielą šias svarbiausias pilietybės pareigas: užuojautą ir pasiaukojimą visuomenės reikalams.

Ir tokiu keliu be abejo pasieksime Vilnių ir išvaduosime iš vandalų nelaisvės savo brolius — Vilniečius, nes jeigu priešas nesiliaus draskęs Vilniuj mūsų tautinės kultūros aukuro, ant kurio degs ir mūsų aukos Lietuvos olimpui, tada visi kaip vienas sugriebę ginklus, galingai sušuksim „Šalin iš Vilniaus, nedori barbarai“.

„Vilnietis“.

Už Lietuvos laisvę žuvusiems paminklas.

Praėjusis sekmadienis buvo iškilmingų gedulų diena.

Gausios Kauno piliečių minios dalyvaujant visos armijos atstovams susirinkusiems iš visų ir demarkacijos linijoje ir visur kitur Lietuvoje stovinčių dalių — apvaikščiojo žuvusiems dėl Lietuvos laisvės kariams paminklo atidengimo iškilmes.

Į Karo muzėjaus dabar ypatingai papuoštą aikštę atvyko St. Seimo Pirmininkas Stulginskis, Ministerių Kabineto Pirmininkas Grinius, Steigiamojo Seimo nariai, ministeriai, svetimų valstybių pasiuntiniai, atstovai ir daug mūsų visuomenės veikėjų, kurių tarpe buvo matyti senelis mūsų kalbos mokytojas Jablonskis.

Karo muzėjaus bokštas dabar labai nusisekusiai suderintais dažais, naujai nudažytas, viršuj didžiule valstybine vėliava papuoštas ypač gražiai išrodė. Atėjo kariuomenės dalys į parodą, gražiai iškilmele pataisytos. Ypač visų dėmesį sutraukė Karo Mokyklos pavyzdingos gretos ir „Geležinio Vilko“ raitininkai, kurių uniforma yra tiek savotiška ir įdomi, kad net svečiai diplomatai jais gerėjosi. Išrikuotos kariuomenės dalys, žmonių minios ir aptvetoje aikštėje kviesdami valdžios, visuomenės ir svetimų valstybių

atstovai išklausė gedulingų pamaldų, kurias atliko armijos kapelionas kun. Palubinskas.

Po pamaldų pasakė pamokslą poetas Maironis-Maculevičius. Jis ir pašventino paminklą. Uždangal nukritus pilnoje aiškumoje atsistojo prieš susirinkusius paminklas. Šis paminklas iš paprastų netašytų lauko akmenų sukrautas. Jo kuo paprasčiausi konturai. Prilešaky trumpas tačiau kiekvienam kuriam nesvetima mūsų krašto ateltis, kurs nors kiek jaučia esąs mūsų krašto sūnus daug reiškiantis, sakiny: Už Lietuvos laisvę žuvusiems. 1921 m. Kiek žemlau to parašo bareliefas vaizduojantis liūdnai suklupusią mergaitės figurą.

Iš plačiųjų laukų niekieno nešaukti, patys savo valia atėję vyrai žuvo nelygiose kovose su gausiais priešininkais. Tik vien tų lauko akmenų sukrautas paprastas paprasčiausias paminklas liko sekančioms kartoms jų drąsiųjų žygių—atminčiai.

Poetas Maironis savo kalboje tarp kita ko priminė, kad mirusieji daug turi įtakos gyvųjų darbams. Mirusiųjų kalba esanti kartais garsesnė negu gyvųjų.

Ištikro tie šimtai jaunų pasiryžusių kovoti vyrų mirė ir paliko savo nebaigtus tikslus gyviems vykdyti. Ir jų pradėtas darbas, jų nustatytoji vaga ir toliau mūsų gyvenime vyrauja. Mes, kaip visų kalbėtojų buvo girdėti, pasiryžę eiti tais pačiais keliais kaip ir pirmieji, dabar brolių kapuose sau atilsį suradę. Ir manau tiems, kurių atminčiai pagerbti susirinko taip gausios minios, kurie kovose buvo taip mažame, juokingai mažame skaičiuje palyginus su dabartiniais kovotojais—didžiausia būtų pagarba, kad visi šventai pildytų jų valią, vestų tačiau jų nebaigtas kovas.

Vėliau atatinamo ūpo ir turinio pasakė St. Seimo Pirmininkas Stulginskis, Ministeris Pirmininkas dr. Grinius, Armijos Vadas generolas Kraucevičius, L. Gynimo Komiteto Pirmininkas M. Sleževičius ir Kr. Aps. Ministeris prof. Šimkus.

Po to svečiai aplankė Karo Muzėjų, kur yra išstatytas mūsų skulptoriaus J. Zikaro naujas kūrinys: Atvaduotos Lietuvos moteries sutraukusios pančius pavydale stovykla.

Aikštėje buvo toliau tęsiamas mitingas prieš Želigovskio valdžios negirdėtus kultūringame pasaulyje lietuvių kruvinus persekiojimus.

Paminklą atidengiant buvo saliuotuota šautuvais ir patrankom.

Vėliau gi visos kariuomenės dalys ir paskui jas šauliai greta kitų visuomeninių organizacijų praėjo iškilmingu maršu pro paminklą.

Vakare aikštė buvo gražiai daugybe elektros lempučių apšviesta.

Nuo Karo Muzėjaus boksto viršūnės prožektorių nušvietė aikštę. Ir viename bokšto langų švietė šis parašas:

Per amžius budėję
Laisvę laimėjom
Pasišventimū ir aukomis.

Brundalas.

Draugui VINCUI MIKALAUSKUI

(mirusiam kovos lauke atminti).

Drauguži Vincal, tironų auka, tu kritai dėl brolių laisvės, tu galvą kantriai pūguldei, tu dirbai tėvynės labui. Nesigailėjai tu savo pajėgų, nes jautei, kad reikia tėvynėi aukų. Nullūdusia dvasia, tačiau tvirta, ir širdžia suspausta skausmų, mes trokštame keršto už mirtį kiekvieno iš mūsų draugų: už vargingųjų brolių laimę iš vieno kovosime narsiai. Visi, broliai, be baimės: Težūna nelaisvės vargali Vientelį kelią mes turime, kuriuo tu žengei be baimės nežiūrėdomas žiaurių priešų. Ir mirti sutiksime visi, kaip tu. Šviesim žmonelių minias ir telksimės kovoti su visais priešais.

Jau daug iš mūsų sėklų svyruoja pilnos varpos grūdų. Mes dirvą išarsim šimtui naujųjų pajėgų.

Nebijom mes laisvei aukotis ir kristi po sunkiu kryžium. Bet tikime, Drauge, laimingai iš mūsų baltų kaulų kalnų, užgims didvyrių pulkų pulkai galingiausi žiauriųjų prieši nelaimėi.

Viršila Butautas.

Pamirštieji.

1919-tų metų pradžioje, evakuojantis vokiečiams iš Lietuvos, iš rytų pradėjo slinkti artyn Kauno laikinosios mūsų sostinės—rusai. Diena iš dienos buvo laukiama, kad vokiečiai užleis bolševikams Kauną, kaip jau ir kitą Lietuvos teritorijos dalį. Tokia savo taktika, jie norėjo priversti Lietuvą pulti Vokietijos glėbin,—prašant gelbėti nuo užplūstančių „šarančių“,—kad paskiau—post factum—parodžius visam pasauliui, jog Lietuva pati norėjo dėtis su vokiečiais. Bet laikinoji mūsų Vyriausybė, supratusi gresiantį Lietuvos nepriklausomybei pavojų—atsidūrusi tarp dviejų ugnių—šaukėsi į savo pillečius—vyrus, kad visi, kas tik gali ginklą vartoti, stotu į gynėjų eiles—į žutbūtinę kovą. Tačiau iš karto tas iškeltas obašis mažą pritarimo atrado plačiose miniose, nes daugelis lyg nepasitikėdami savo jėgomis, kiti vėl nematydami tamėišganymo, laikėsi nuošaliai, sekdami tollmesnėdalykų eigą. Gyvais pavyzdžiais reikėjo paskatinti. Pirmutiniai tą balsą išgirdo ir užjautė gimnazijų mokiniai. Jie suprato, kad negana vien agituoti—raginti žodžiu stoti kariuomenėn—reikia pirmiausia pačiam būti pavyzdžiu. Tai neginčijama gyvenimo aksioma. Ir nieko nelaukdami, apleidę gimnazijos sienas, traukia jie gynėjų eilėsną. Daugiausia tai išvažiavo iš Mariampolės Žiburio gimnazijos (aštunta, septinta ir šešta beveik „in corpore“ ir dalis iš žemesniųjų klasių), Kauno, Panevėžio ir kitų. Daug gimnazijų jau tuomet buvo bolševikų, ar tai bermontininkų rankose.

Kaip žodžiu, dar būdami gimnazijoje, jie gynė Lietuvos Nepriklausomybę nuo visuokių vidujinių priešų—išgamų, taip ir pavyzdžiais, aktingai stojant į gynėjų eiles, jie buvo pirmutiniai ir pirmoj vietoj. Jie nežiūrėjo savo asmens reikalų, gaišindami sau mokslą—jiems rūpėjo Lietuvos visuomenė—jos gerovė.

Tokiū savo pasielgimū jie davė regimą pavyzdį, įskiepijo pasitikėjimą ir pasiryžimą kitiems vyrams, kurie kasdien šimtais pradėjo plaukti savanoriais iš Suvalkijos ir dalies Kauno gub. (Kauno gub. didesnė pusė jau buvo okupantų rankose. Ir iš ten, jei atvykdavo savanorių, tai tik jai kam pasisėkdavo išbėgti).

Moksleiviai, kas tapę karininkais, kas eiliniai kareiviai, nemažiau pasišventimo dėl Idėjos parodė ir

fronte, pridodami tuo drąsos kitiems kovotojams. Negązdino jų priešų durtuvali ir kulipkos. Drąsiai siekė savo idėjos išvystymo—apginti Lietuvos Nepriklausomybę, aukojant visas savo pajėgas, net, reikalui esant, ir gyvybę. Arba mirti, arba laisvam būti—buvo jų obalsis. Nemaža jų jau įrašyta į Lietuvos istorijos lapus: Sidoravičius, Rauba, Antanas ir Kazys Matulaičiai (Marlampolėčiai), Dovydasis (Kauno gimn.), Kumpis, Vacbergis (Šaulių) ir t.t. Šie visi, aukščiausi paminėti, žuvo jau būdami karininkais pirmatiniame eilėje—fronte.

Bet daug dar gyvų, tebetarnauja jau treči metal. O tuo tarpu mums gražiausias mokslo metas bėga. Gimnazija nebaigta—brandos atestatų nėra! Nejaudi žmogus po savim jokio pamato. Suglaudes ausis, lauki kažin ko tai, o aple ateltį bijai sau prisiminti ir žvilgtelėti į ją. Gerai, jei kuris laiko specialybe sau karininko laipsnį, bet nedaugelis tokių, manau, yra. Juk važlavom, palikę gimnazijos suolus, kariuomenėn ne tam, kad užsidėjus trikampius, prisismaigius žvaigždutėlių, pafrantuoti, bet kad tai reikalavo Tėvyne—mūsų idėjai. Tie draugai—gimnazistai, kurie su nepasitenkimu, kaip trumparegiai, žiūrėjo į atgimstančią Lietuvos Valstybę, pasilikto kurti Laikinosios Vyriausybės šauksmui, nenorėdami sau „mokslo galšinti“,—ramiai ir toliau laukė gimnaziją. Už mūsų nugarų jie, kas pernai, kas šiemet, jau baigė gimnazijas ir dabar abiturientai, pasirengę stoti universitan.

O mes—kuomet baigsim gimnaziją? Ar kas nors rūpinasi apie mus? Ar mes taip ir turim likti nebaigę—visų pamiršti?

Gal ištikrųjų mes blogai padarėm, mesdami tuomet mokslą?

Man rodos, kad jau čia negali būti nei per agunos grūdą abejonės, jog mes atlikom praklinų, šventą darbą mūsų Tėvynei. Tas atgimstančios Lietuvos gyvenime pasitaikė tik viena, gal ir paskutinį, kartą. Tai buvo didelis stulpas ir parama statomam Lietuvos Valstybės rūmui, be kurio vargu būtų atsilaikęs.

Tat valdžia ir visuomenė įvertink gerai tų mokslievių pasišventimą, prisidėjimą visoms jėgoms prie atstatymo darbo, ir tinkamai pasirūpink jų ateitim, padėdama jiems pirmiausia įsigyti brandos atestatus, kaip pirmą pamatą tolimesniam gyvenimui. Labiausiai svarbu tai, išėjusiems iš šeštos ir septintos klasių (aštunta klasė buvo paleista menėsiui kvotimams, brandos atestatui gauti). Dabar jie beveik visi karininkai ir ligi demobilizacijos, kažin ar bus paleidžiami. Bet kas iš to, kad ir tuojau paleistų? Vistiek jau sugaišinta treji metal ir lėšų kažin ar visi turi sugaišintam laikui pavyti, vėl sėsti į gimnazijos suolą, drauge su kitais mokiniais. Antra, per daug būtų neteisinga, palikti be jokio aprūpinimo žmones, kurie visom keturiom padėjo atstatyti mūsų Valstybę. Ne manau, kad ir Seime apie tokį svarbų klausimą niekas nežinotų. Bet gal buvo pamirštas. Tuo reikalu turėtų pasirūpinti Švietimo Ministerija, steigdama tam tikrus kursus Kaune, ar kur kitur, ir susitarus su Aps. Ministerija, duoti galimybės kariams, išstojusiems 1919 metais iš gimnazijos aukštesnių klasių, pasiruošti neperilgu laiku prie egzaminų, brandos atestatui gauti. Nesunku tai įvykdyti, o didelis ir kilnus darbas būtų atliktas mūsų valdžios, kaip atsidėkojimas geru už gera. Šiuo klausimu ligi šiol spaudoje nieko nebuvo minėta, niekeno nebuvo atsišaukiama, nes kiekvienas yra įsitikinęs, kad valdžia negali palikti jo atviru. Taip rodosi ir man. Bet čia nors trumpais bruožais pasistengiau apie tai priminti. Kam iš panašių mokslievių, rūpi tas klausimas, prašau daugiau per spaudą atsilipti, pasiūlant kokias nors reales išėitis.

Leit. Viliūša.

Nauja armijos organizacija Prancūzijoje.

Prancūzijos Krašto Apsaugos Ministerija išdirbtas dabar naujas armijos organizacijos planas, kuris žiūrėti ir patvirtinti atiduotas deputatų palatai.

Parlamento karo komisija, papulkin. Fabri pirminkaujant, jau baigė planą žiūrėti ir visai su juo sutiko.

Planas tas įdomus tuo, kad jo sustatymui dirbo tokie aukšti karo autoritai, kaip maršalai Foch ir Petain ir jis visas remiasi praėjusio pasaulio karo patyrimais ir išvadomis.

Sarblausiuose bruožuose naujoji organizacija išrodo šiaip:

Aukštesni karo vienetai ir bendras armijos skalčius.

Prancūzai atsisakė nuo korpuso organizacijos ir nustatė pas save aukštesnį karo vienetai autonomingą diviziją, t. y. jie priėjo prie to, kas buvo priimta japonų dar 1904 m., o bolševikų 1918 m. Karo tyrimas parodė, kad savarankiška divizija, atitinkamą technikos dalių ir artilerijos skaičium aprūpinta, gali visose apylostovose pildyti korpuso uždavinius: dabartiniu laiku armijos svarbiausioji jėga ne žmonėse, bet technikoje ir kulipkose.

Del tos pačios priežasties, ir imant dėmesį savo svarbiausiojo priešų—Vokietijos, nuginklavinimą, prancūzai rado, kad galima sumažinti bendrą taikos laiko armiją. Dabar jie turės skaičių metropolijoje 573 tūkstančių ginkluotų žmonių (su kolonijomis 669 tūkstančių) prieš 777 tūkstančių (su kolonijomis 823 tūkstančių), kuriuos jie turėjo 1914 metais.

Armijos skaičius paskirstomas taip: vidury Prancūzijos 371 tūkstančių, okupuotuos Vokietijos rajonuose 95 tūkstančiai, Marokoje 50 tūkstančių, Artim. Rytuose ir kit. 57 tūkstančiai.

Iš kolonijos armijos dalių (viso 96 tūkstančiai) yra: Artim. Rytuose 27 tūkstančiai ir okupuotose Vokietijos vietose 7 tūkstančiai žmonių.

Pėstinija.

Iš plano prancūzai privalo turėti metropolijoje iš viso 34 pėstininkų divizijas, kiekviena sudėta iš 3 pulkų; pulkas po tris batalionus, batalionai po 4 kompanijas (paprasčiausios kompanijos sudėtis 100 žmonių, sustiprinta—150 žm.).

Tos 34 divizijos formuojasi: iš 84 pėstininkų pulkų, 8 pulkų Zuavų ir 10 pusbrigadžių šaulių (šaulių pusbrigadė turi vienodą su pėstininkų pulku sudėtį).

Kiekviena pėstininkų divizija be trijų veikiančių pulkų, turės 4-tą rezervų pulką. Jis vaidins antrosios pėstininkų linijos rolę. Reikalui esant, jis duos divizijos vadams galimybės praplatinti pasisekimą puolant, taipogi padidinti divizijos pajėgą apsisaugant.

Prie pėstinijos formuojami 14 pulkų tankų; kiekvienas pulkas turės tris batalionus po tris kompanijas. Tankų pulko žmonių skaičius nuo 930 ligi 1200.

Bendras pėstinijos skaičius metropolijoje siekia 321 tūkstančių žmonių, tuo tarpu kaip prieš karą prancūzai turėjo 511 tūkstančių žm. pėstinijos.

Raitija.

Plane numatoma turėti tik 5 raitijos divizijas. Divizija susidės iš 6 pulkų. Tokia divizijos pajėga leidžia jai su tankais ir kulkosvaldžiais—automobiliais, visose kavalerijos kautynių apylostovose vesti operaciją savarankiškai ir gan ilgą laiką.

Bendras raitijos skaičius žymiai sumažintas sulyginant su laiku prieš karą: 1914 m. prancūzai turėjo 78 tūkstančius kavalerijos, o dabar tik 44 tūkstančius.

Tai dėl kavalerijos mažo naudingumo Vakarų Europos pozicinio karo sąlygose.

Nėra abejonės, kad kitose sąlygose (pavyz., per Rytų Europos pilieč. karą) toks išrišimas būtų klaidingas.

Prancūzuose prie raitijos gali operuoti 5 divizionų — šaulių grupės, specialiai tam tikslui formuotos. Kiekviena grupė turi 250 žm. kadra. Tos grupės taip pat gali būti greitai performuotos į tankų dalis prie kavalerijos.

Artilerija.

Nežiūrint bendro armijos sumažinimo, prancūzai paliko beveik pilną artilerijos kadro skaičių — taip 1914 m. jie turėjo 127 tūkstančius artilerijos formacijų, o naujojo planu — 110 tūkstančių, t. y. proporcingai artilerijos skaičiui ne tik ne sumažėjo, bet žymiai padidėjo. Tas visai atitinka karo tyrimui. Visos praėjusios kautynės sprendžiamos buvo tik artilerijos ir dažnai buvo atsitikimų, kuomet žmonių trūkumas nekludė pasiekti galutinio pasisekimo, didesniai patrankų skaičiui esant (1916 m. Makenzeno operacijos Rumunijoje).

Iš naujosios organizacijos Prancūzijoje artilerija dalijama į pulko, divizijos ir armijos artilerijas. Bus suformuotos specialės zenitų artilerijos dalys. Svarbiausią artilerijos pajėgą sudaro didelio kalibro baterijos (panašios į vokiečių „Bert“), kurios įeina armijos artilerijos sudėtin.

Inžinerijos kariuomenė.

Teknikos dabartinio karo pobūdis priverė prancūzus kreipti atidžią į inžinerijos formacijas. Sulyginant su laiku prieš karą jų skaičius padidėjo ne tik proporcingai, bet ir absoliučiai: 1914 m. prancūzai turėjo 25 tūkstančius inžinerijos kariuomenės, o dabar turės 28 tūkstančius. Padidinimas palietė svarbiausiai komunikacijos dalis — auto transportą ir ryšio dalis — telefoną, telegrafą ir radiotelegrafą.

Oro pajėgos.

Aviacijos progresas iš vienos pusės ir jos reikšmė dabartinėse kautynių apylostose — iš kitos, stipriai paveikė prancūzus stipresniam jų oro pajėgų padidinimui.

Organizacijos planas oro pajėgas vadina „5-ta ginklu rūšim“ t. y. aviacija jau statoma lygiai su svarbiausiomis ginklo rūšimis — pėstinija ir kavalerija ir laikoma savarankiška pajėga.

Iš naujosios organizacijos oro pajėgos sudedamos iš: 1) aviokariuomenės ir 2) aerokariuomenės.

Aviokariuomenė metropolijoje sudaro 2 specialias divizijas po 4-ius aviopulklus kiekviena.

Aerokariuomenė sudėta iš 2-jų pulkų, sujungtų į aerokorpusą.

Bendras oro pajėgų skaičius taikos laiku siekia 27 tūkstančių žmonių prieš 2½ tūkstančius, kuriuos prancūzai turėjo 1914 metais.

Mobilizuojant, oro laivynas išsiplėtė ligi 300 tūkstančių žmonių, prie to formuojama iš viso: 210 avioeskadrilių, 19 aerokompanijų, 1 meteorologijos kompanija ir 14 darbininkų kompanijų.

Prancūzų eskadrilės bus trijų tipų: naikinančios, bombosvaidininkų ir žvalgybos.

Štabai ir administracija.

Bendras administracijos organizacijų skaičius lieka beveik be atmainos — 18 tūkstančių žmonių, prieš 20 tūkstančių 1914 metais.

Į Aukštesniųjų Karo Viršininkų kadra Prancūzijoje bus paskirti 9 maršalai, iš kurių trys turės savo specialius štabus ir valdybas. Galima manyti, jog šį organizacija yra schema ginkluotų jėgų padalijimo galimybes mobilizuojant — frontais ir armijomis, — bus, galimas daiktas, trys frontai, kiekvienas iš 2 ar 3 armijų (Armijų Vada — jaunesnieji maršalai ir vyresnieji generolai).

Išvados.

Reikia pripažinti, jog naujoji armijos organizacija labai gerai apsvartyta ir pritaikyta dabartinėms karo sąlygoms — šio labai sudėtingo iš technikos pusės meno

TAUTOSAKA.

Jau iš laikraščių girdėti
Reiks mums broliai jodinėti
Po tą svetimą šalelę
Po Lenkijos tą žemele.
Na tik broliai drąsiai stokim,
Ir už Lietuvą kovokim
Lenkams galvas nukapokim
Imkim didvyrių narsybę,
Kurie kentė už liuosybę.
Jie už Lietuvą kovojo,
Priešams galvas nukapojo.
Ties Varūna kova buvo —
Ten ne vienas brolis žuvo.
Kad ir gyvastį padėjo
Bet gi priešus apgalėjo.
Ir mes broliai drąsiai stokim
Ir už Lietuvą kovokim,
Kad ir kraujo upės plauktų,
Bet mūs priešai nepasmaugtų.
Dumų jėgą kaip išvysim,
Jėgą savo sustiprinsim,
Kad ir gyvastį padėsime,
Bet gi mes nuo jų nebėgsim.
Antra kart mėgin keltauti

Mūs duonelės paragauti.
Jie tik skilandžių ieškojo,
Moterėles kotavojo...
Kaip į kiemą įsibruko
Tuo žiauriu balsu sušuko:
Po polskiemu prakalbėjo
Duryš, stonios suskambėjo.
Vieni žirgellius balnojo,
Antri vežimų ieškojo
O kiti žąseles gaudė,
Moterėlėms širdį spaudė.
Vieni turto ieškot ėjo
Kad net lubas supoškėjo.
Taigi lenkų nemylėkim
Ir Lietuvos nežadėkim,
Kaip Lietuvą pažadėsime,
Tai liuosybės neturėsime.
Broliai, sesės, drąsiai stokim
Ir už Lietuvą kovokim,
Kad Lietuvą nepražūtų,
Žiauriems lenkams nepakiltu.

Autorius nežinomas,
Girdėta Vilkavilkiečio apskrity.
Padainavo M. Galinaitienė.
surašė P. Daugininkaitis

Rugsėjo mėn., nes tik tuomet Švietimo Komisija pasirūpino išgauti iš Mokslo skyriaus diską, letį, skritulį ir futbolą—reikalingiausius reikmenis. Į tą sportą buvo įtraukti visi, be išimties, Bataliono puskarininkiai, kad jie vėliau galėtų perduoti visas taisykles savo mokiniams, o tie pastarieji, baigę Bataliono kursą ir išėję į pulkus, platintų sportą mūsų kariuomenėje. Tik deja, kad Švietimo Komisija, mažai tesidomi pačiu sportu, ir kažin kodėl neturi noro koptuoti, šiems klausimams spręsti daugiau kompetentingų žmonių. Taip pavyzdžiui sulūžo diskas, letis — Mokslo skyrius daugiau nebeišduoda, o Švietimo Komisija nesirūpina tuo? Pargabenti iš užsienio geros rūšies įrankių, — nors ir turi pakankamai lėšų—kad tokiu būdu užtektų šiem ir ateinančiam metam. — Bet dabar laikas tenka aukoti vien futbolui,

Mokamasis Batalionas spalio 1 ir 2 d. dalyvavo Lietuvos ir Kauno įgulos rungtynėse ir daugiau pasižymėjo Vyr. leiten. Pečiulis—skritulys, diskas; kapit. Grinevičius—ietis; Leitenantas Mačinskas—bėgime ir t.t.

Kadangi Bataliono Vadas pats dalyvauja sporto užsiėmimuose, tai karių domesys sportui dar didesnis.

Ex. korespondentas.

Red. prierasas. Dėdami šią korespondenciją tikimės, kad ir kitų dalių sportininkai neatsilikis ir atsiųs mums žinių apie sporto gyvavimą, jų dalyje Gerai būtų pažymėti pasiekiamus „rekordus“, nes tokiu būdu, būtų galima tiksliau rengtis ateinančiom rungtinėm. Tai paskatintų atsilikusias dalis sparčiau trenisuotis—mankštintis.

Brundalas.

Lengvosios atletikos Rungtynės.

Šią vasarą buvo padaryta pradžia mūsų sporto žygiams.

Kaune Vytauto kalnas kasdien buvo pilnas jaunuomenės, kuri ruošės rungtynėms, treniravos. Sportas tai buvo naujiena mūsų tarpe. Lig šiol tik retkarčiais apie sportą išgirdavome nuo kitų. Dabar gi pradėtas organizuotas darbas.

Tik deja, dar per menkas sportininkų skaičius, negausi rungtynėse publika ir ta vargiai sporto žygius supranta. Ji nepažįsta sporto tikslų, nežinojo esmės. Buvo iš visų publikos pastebėjimų aišku, kad ji žiūri į atletų žygius, ar kaip į cirko klaunų, visokius fokus palinksminti susirinkusiems, ar dar blogiau kaip į tuščią prasimanymą, pakenciamą tik kaip netikėtai užėjusią madą.

Šios rungtynės mus daug ko pamokė. Tik reikia gerai įdomesnius bruožus pažinti, nepamiršti visų mūsų laimėjimų ir smūgių aplinkybių.

Rungtynėse dalyvavo be lietuvių sportininkų ir švietimtaučių, kurių tarpe daugiausia vokiečių, paskui šveicariečiai, suomiai ir t. t.

Įdomu, kad vokiečiai Kaune būdami visai mažame skaičiuje išstatė sportininkų veik tiek pat, kiek ir lietuviai. Ir dar reikia pridurti, kad rungtynėse jie užimdavo vieną svarbiausių vietų. Iš to aišku, kad mažai, per daug jau, pasakyčiau menkai išsiplatinęs mūsų tarpe sportas ir kaip vokiečiai šiuo žvilgsniu aukščiau už mus stovi. Jų jauni vyrai tai tik mažiausiomis išimtimis, visi sportininkai. Vienas specialistas futbolininkas, kitas šoka į toli, trečias geras bėgėjas. Kiekvienas sportu nuo mažens užsilma, jį mėgia. Toliau pažūrėkime į žydus. Žydai kaip miestų gyventojai daugumoje nemėgsta fizinio darbo greta lietuvių lauko darbininkų išrodė kur kas labiau kūno išsilavinimu atsilikę nuo lietuvių. Tačiau kas gi iš tikrųjų pasiro-

dė. Vasarą, liepos mėnesį Lietuvos pirmenybėse įgyti rungtynėse jų geresnieji atletai, kad ir juniorių grupėje, sugebėjo gauti pirmenybės. Ką tai reiškia?

Pirma visa ko pažiūrėję į sustojusius eilėje sportininkus matome:

Mūsiškiai tai — raumenų krūvos! Visi raudoni, apvalūs augaloti vyrai. Ir be abėjos daug kas nusišypsuoja žiūrėdamas į greta stovinčius vokiečius. — Juk lietuviams vieni juokai bus su tais vokiečiais rungtininkais. Tačiau liesi išdžiūvę, menkučiai vokiečiai nustebino visus savo miklumu, patvarumu ir graciozingu. Ir nelaimingi mūsų apsikrovę lietuviai pūkstė, prakaitavo ir dažnokai buvo nustumiami į antrą eilę.

Ypač mūsų sportininkams prastai vyko veiksmas, reikalingi greito pajėgų sukonzentravimo, griežto vienkartinio žygio ir miklumo.

Tiesa, oficialiai lietuviai daugumoje liko laimėtojai. Bet tai atsitiko tik todėl, kad lietuvių tarpe buvo keletas gan gerai įgudusių sportininkų. Gi bendroji masė šiomet dar silpnoka išrodė.

Prieš rungtynes spaudoje ir visuomenėje buvo pradėta aiškinti sporto reikšmė, jo naudingumas. Ir ištikro reikia pastebėti, kad dar per mažai sporto idėja pasklydusi. Dar daugiau reikėtų šioje srity pasidarbuoti. Tai galima atlikti įkūrus sporto laikraštėlį, kurį, manau, suinteresuoti asmenys jau rengia, nes reikalas gyvai jaučiamas.

Buvo girdėti nuomonių, kad sportas turi mūsų jaunuomenę atpratinti nuo blogų įpročių, užsiėmimų. Tokie sporto reikalingumo įrodymai daugeliui nuobodžiai skambėjo, kaip įvairių moralizatorių pamokymai ir išsyk atbaido nuo sporto. Bet pats sportas be jokių jam priedų yra tiek įdomus, pagaunantis, kad sykį jo pamėginęs jaunuolis nebeatitrauks.

Reikia atsiminti, kad daugybė sporto rūšių, kurios yra tarptautinėje dirvoje išsivystę gal bus ateityje galima papildyti naujais mūsų tautinio sporto pavyzdžiais papildyti. O mūsų sportas liaudyje, laukuose ir sodžiuose vartojamas yra gan turtingas, tik reikia jį surinkti, sutvarkyti. Tai kaip girdėti jau pradėjo daryti.

Tokiu būdu yra mūsų sportininkams svarbus uždavinys vikdyti savąjį sportą.

Nagalima tylomis praeiti pro neigiamas Europos sportininkų gyvenimo puses.

Jei Vak. Europoje yra karštų sporto rėmėjų, tai greta jų yra ir tokių, kurie stengias kovoti su perdėliu sporto įsivyravimu jaunuomenės tarpe ir nurodo to priežastis.

Tarp ko kita jie sako, kad jaunimas nugrimsdęs smulkiuos atskirų sportininkų grupių reikaluos, vien sportą tik aukština, apie jį tik galvoja, pasidaro sau tokį dievaitį, kurs jų gyvenime užima didžiausią vietą.

Tokiu būdu jie pamiršta visus kitus visuomeninio gyvenimo klausimus, niekuo kitu nebesidomi. Pasidaro nauja sukietėjusi visam kam svetima kasta, lyg naujas sportininkų luomas. Sako tokiu būdu migdyti jaunimo domesį yra nenaudinga. Žinoma, mums per anksti bijoti tokio pavojaus, mums dar reikia plačiai agituoti už sportą, bet ne prieš jį. Nes sportas daug padės pataisyti per lėta mūsų liaudies būdą, išmokys griežtai, tvarkingai ir nuosakiai veikti, nebijoti jokio pasipriešinimo, jokios konkurencijos. To visa kaip tik šiuo metu ir reikia.

Turint omeny sporto reikšmę, reikia išjudinti mūsų kariuomenėje esančias kuo geriausias sportui tinkančias pajėgas, reikia jas kuo tiksliausiai suorganizuoti ir išmiklinti ir be abėjos mums ne baisūs, netolimi pasirodys sporto pasauliniai rekordai.

Kauno įgulos pirmenybėms įgyti rungtynėse nors ir buvo jau šaltoka ir sportininkams reikėjo pušuo-

gijams gan atvėsuslame ore veikti, praėjo gan gyval. Dabar kur kas daugiau sportininkų dalyvavo negu pirmose rungtynešė liepos mėnesy. Ypač dabar buvo gausi karių sportininkų grupė. Jie nors minimaliai mankštėsi, nors neturėjo įpratimo, bet ne tik kitų užpakalyje nepasiliko, bet dažnokai ir laimėjo pirmenybių.

Šiuo syk dalyvavo šios organizacijos: 1) Fizinio Lavavimo Sąjunga, 2) Šaulių sąjunga, 3) Kauno Vokiečių sporto klubas, 4) Karo mokykla, 5) Mokomasis Batalionas, 6) I Kauno Gimnazija, 7) Šarvuotų traukinių pulkas, 8) Šarvuotas auto Divizionas.

Sportininkų tarpe pasirodė pirmosios Lietuvos sportininkės — moterys. Jos atskirai darė savo bėgimus. Jų pasisekimal nors dar nežymūs, bet reikia tikėtis atelty išsilygins.

Rungtynės ejo šia tvarka:

1) 60 met. bėgimas. Čia reikalaujama momentalio jėgų sukauptimo ir gavo viršų labiau disciplinuotais raumenimis atletai. Vokietis Müller tik turpučiu prieky atvyko į barlerą su vienu mikliausiu mūsų sportininku L. F. L. Sąjungos pirmininku jos vienu pirmųjų organizatorių pil. Garbačiauskiu. Jie bėgo 7,6 sekundos.

2) 200 metrų bėgimą laimėjo į 25,2 sek. Garbačiauskas. Šis bėgimas reikalavo irgi tik greito raumenų suvaldymo. Jam smarkiai konkuravo tos pačios Sąjungos narys Ferstneris.

3) 400 metrų bėgime jau Ferstneris laimi per 56,6 sekund.

4) Eina 5000 metrų bėgimas. Toks bėgimas yra labai įdomus, tuo žvilgsniu, kad atletai turi parodyti išvermės, susivaldymo ir tikslaus savo jėgų apskaitymo. Bėgo keletas žmonių. Bet jau antrą tūkstantį metrų bėgant paaikškėjo kai kurių bėgėjų nusilpimas ir jie pamažu pradėjo atsilikti. Visą laiką ramiai laikėsi L. F. L. Sąjungos narys Juozapaitis; jis nesikarščiuodamas, lygiu šuoliu bėgo ir atbėgo pirmas. Jis bėgo vos 18 min. 30 sekundų. Tai palyginamai aukštas rekordas.

5) Šokant aukštyn iš vietos aukščiausiai užšoko Bulota K. — 1 m. 21 cent.

6) Šokimas aukštyn įsibėgėjus Vokiečiai p. Preik ir p. Biergener — 1 m. 52 cent., Bulota — 1 m. 47 cent.

7) Trišokyje laimėjo „Eltos“ direktorius ir Aukštųjų Kursų lektorius daktaras Eretas — 10 m. 65 cent. tai yra laikoma Lietuvos rekordu. Antruoju eina Bulota — 10 mt. 52 cm.

8) Šokant su kartimi aukštyn.—Ferstneris—2 mt. 45 cm. ir Šarvuoto auto Diviziono karys sportinink. Vokietaitis — 2 mt. 40 cent.

9) Šokant tolyn įsibėgėjus laimėjo — Vokietis Müller O. — 5 m. 58 cent., Preik — 5 m. 35 cent. ir Vokietaitis — 5 metr.

10. Šokant iš vietos tolyn Šarvuoto auto Diviz. kar. Vokietaitis paėmė naują Lietuvos rekordą—2 m. 60 cent., antruoju — Karo Mokyklos mok. Kisielius 2 m. 55 cent.

11) Diską toliausia nusviedė šie asmenys: Kirschmer — 30 m. 28 cent., Teišerskis—29 m. 2 cent.

12) Ietį svaiddant laimėjo Šarvuotų traukinių pulko kareivis Dargužas. — Jis numetė 40 m. 57 cent. Toliau Karo Mok. mok. Darius — 38 m. 71 cent.

13) Estafetės:

I bėgimas — 100 met. po 4 bėgėjus, laimėjo L. F. L. Sąjungos Komanda Fersterio, Bulotos, Ereto ir Garbačiausko. Toliau seka Karo Mokyklos I komanda. (Ambrulaitis, Serafinas, Kisielius ir Kavaliauskas). Pirmieji bėgo 51,4 sek. antrieji 52,8 sek.

II bėgimas. Šarvuotų traukinių pulkas (leit. Tautišis, Ullanskis, leit. Sidabras ir leit. Vilėniškis)—pirmieji 51,4 sek. Antraisiais liko Kauno Vokiečių Sporto Klubas.

Tai šokie svarbesniųjų rungtynių rezultatai. Jie visi yra dar tolimi pasauliniams rekordams. Bet iš vienos pusės tai yra ne pirmaeilis sportininko tikslas, antra, tai bus juk atelty slekiama ir, manau, pasiekta.

○ Kas klausia, tas neklysta. ○

Kls.

Kaip greit bus Karių Mokytojų suvažiavimas su brendusiems karių švietimo reikalams aptarti?

Mokytojas Č-lis

Ats.

Šaukti dabar tokį suvažiavimą, nors jis, be abejo, būtų reikalingas, ne laikas, kadangi mokytojų laukia didelis darbas su naujokais. Taigi gali jį vykdyti neanksčiau kaip atelnančių metų pradžioje, kuomet bus įvesta 13 savaitių švietimo programa.

Red.

Kls.

Kaip greit bus įtaisyti armijos sporto kursai?

Mokytojas Č-lis

Ats.

Manoma buvo juos surengti jau šį rudenį. Tačiau dėl nerangumo mūsų sportininkų, kurie buvo pasiėmė tą darbą surengti, ir nič nieko šiuo reikalu nepadarė žada ir tuos kursus atidėti, nes vėlai rudeny dėl netinkamo oro, toki kursai yra negalimi.

Red.

Kls.

Kokiu būdu pritraukti prie Karių mokyklose mokymo ir kitus jaunesnius karininkus?

Mokytojas Č-lis.

Ats.

Į naują 13 savaitių naujokų mokymo programą įvesta 4 valandos švietimo darbo 2 grupėms (analfabetams ir mokantiems skaityti ir rašyti). Vienas mokytojas vis viena negalės apsidirbti visose kuopose. Turės mokyti ir karininkai.

Red.

Kls.

Kodėl švietimo komisijos pirmininkas eina kartu ir kitas, pašalines pareigas, kurios neleidžia jam eiti tik kamai šv. komisijos pirmininko pareigų?

Ats.

Tamstos nurodytam atsitikime šv. komisijos pirmininkas matyti pats nenori palikti pašalinių pareigų. Taigi jis turėtų būt paleistas nuo šv. kom. pirmininko pareigų.

Kls.

Ar bus mokamas mokytojų darbas ir duodamas jiems papildintas dienos davinsys?

Ats.

Nežiūrint šiuo atžvilgiu III šviet. suvažiavimo nutarimo, vargu ar tas klausimas galės būti kada teigiamai išrištas.—Į karių mokytojų darbą žiūrima taip pat, kaip ir į kiekvieną karių darbą yra tai jų karo tarnybos prilevė, vienas būdas savo tarnybos pareigas atlikti. Kitaip yra su papildinto dienos davinio klausimu; be abejo, turėtų jis būti teigiamai išrištas, nors gal ir ne tuoju.

Red.

Kls.

Ar galima išreikalauti knygų taisytojams už specialybę atlyginimas?

Knygininkas Bražinskas

Ats.

Tokia specialybė nenumatyta. Tačiau šiuo atžvilgiu Švietimo Komisija nėra varžoma, jei turi savo lėšų, gautų ne iš itendantūros

Red.

Kis.

Ar būtų galima dalyse steigti knygų taisyms pamokų?

Knygininkas Bražinskas.

Ats.

Netik galima, bet būtų labai pageldaujamos kaip šios, taip ir kitos specialės pamokos. Žinoma laisvu nuo darbo laiku.

Red.

Lietuvoje.

— **Suomiai pripažino Lietuvą.** Mūsų Užsienio Reikalų Ministerija gavo raštą iš Suomų Vyriausybės, kur pranešama, kad Suomija pripažino Lietuvą de jure.

— **Vilniaus suėmimai.** Želigovskio valdžios persekiojimai tebesitęsia. Uždarytos dar kelios prieglaudos Vilniuje ir provincijoje. Areštuoti didžiosios prieglaudos vedėjas Valušis Balys ir sargai Mallnaukas ir Bimbiras Juozas. Jie kaltinami, būk nešioję ginklus, kuriuos kaž kur taip paslėpė, kad lenkų valdžia jų negali surasti. Ištikrųjų jie neteislingai apskūsti. Nes juos matė vežant ruošiamai sodininkavimo mokyklai atidengti lopetas, šakes ir kitus ūkio ir sodininkavimo įrankius.

— **Tremtinių gražinimas.** Atvyko iš Novonikolaevsko, Voronežo ir Chersono ešelonas tremtinių 332 lietuviai, 793 žydai, 92 rusai, 20 lenkų ir 12 vokiečių. 40 pasirodė ne Lietuvos piliečiai ir gražinti į Rusiją.

— **Vilniaus klausimu.** Grįžus iš Ženevos mūsų delegacija darė pati Valdžiai pranešimą apie derybas su lenkais ir bylos eigą Tautų Sąjungoje.

— **Kauno miesto Tarybą nukentėjusiems Vilniečiams.** Kauno m. Taryba asignavo 50.000 auks. Vilniuje iš prieglaudų išmestiems vaikams sušelpiti.

✓ — **Vaidinimai darbininkams.** L. Meno Kurėjų draugijos Dramos Valdykla praėjusį sekmadienį surengė dienos metu darbininkams spektaklį kuo žemiausiomis kainomis. Buvo valdinama Putino, „Valdovo sūnus“ — lyrinė drama.

— **Mūsų atstovo prie Tautų Sąjungos pretestas.** Mūsų atstovas prie Tautų Sąjungos Kontrolės Komisijos įteikė tos komisijos pirmininkui protestą dėl paskutinių Vilniaus įvykių.

— **Pirmas mūsų uostas.** Pabaltijury Šventosios upės žiotyse ištyrimo darbai statyti uostui jau baigti. Šventosios žiotys graži patogi uostui vieta. Upė gautinai gili. Vanduo gan ramus. Jūrių pakraštys veik neįšala.

Pakrašty, kur buvo jau žiloje senovėje uostas ir Elijos miestas, vėl atnaujinama mūsų į jūras vienintelė, tuo tarpu, anga.

— **Naujos Želigovskio komedijos.** Pranešama, kad Želigovskis su savo kariuomene iš Vilniaus pasitraukęs. Tuomet Vilniuje pasiliksianti civilinė lenkų valdžia, kad sušauktų Vilniaus seimą ir proklamuoja norą susidėti su Varšuva.

— **Lietuvos geležinkelių plėtimas.** Netrukus Lietuvos geležinkelių traukiniai pradės naudotis nepertraukiamu susisiekimu su visomis Europos šalimis tėsėmis. Šiomis tėsėmis naudosis ne vien keleivių, bet tygiai ir prekių vagonai.

Dabar, kaip žinoma, nepertraukiamą susisiekimą turi vos 3 keleivių „Expreso“ vagonai tarp Rygos, Kauno, Berlyno, Paryžiaus ir Ostende. Tačiau tas susisiekimas dar nebuvo legalizuotas.

Įgijus tėsės nepertraukiamo geležinkelio bėgio per užsienį, mūsų geležinkelių Valdyba mano plačiai ją išnaudoti.

Ruošiama arčiausiu laiku leisti į užsienį daug Lietuvos vagonų su įvairiomis prekėmis ir padaugintų keleivių vagonų skaičių.

Žemaitijoje daroma tyrinėjimų naujų geležinkelių, ypač Telsių, Plungės, Šveksnos, Naujamiesčio, Tauragės ir Raseinių rajone statymo reikalu. Pageldaujama, kad prie naujų geležinkelių tiesimo prisidėtų krašto savivaldybės ir atskiri vietos gyventojai. Tinkamai šiuo reikalu sumanymai jau ruošiami.

Lenkai Vilniuje tebekankina lietuvius.

— **Valkininkų škaplierninko kankinimas.** Lenkų žandarai atėjo pas vargingą Valkininkų žmogelį Markevičių, besivertusį daugiausia ražančių, škaplierių, maldaknygių ir laikraščių prekyba, ir liepė ruoštis ir eiti su jais. Paklausus, kur eiti, jie atsakė, kad tai ne jo dalykas, ir liepė tik skubinti, grūmodami. Išėjus su jais, jie nusvarė Markevičių į demarkacijos liniją, ten liepė pakelti rankas aukštyn, iškrėtę kišenių, pasiėmė sau lietuviškas markes, paliko jam tik lenkiškas ir išvarė per demarkacijos liniją į neužimtos Lietuvos pusę.

Vilniaus įvykių atbalsai Kaune.

— **Kauno moksleiviai—Vilniaus moksleiviams.** Kauno I-sos gimnazijos moksleiviai savo susirinkime, apsvarstę Vilniaus spalių 1 d. įvykius, nutarė kreiptis į valdžią ir į visą kultūringą pasaulį, prašydami pavartoti visas galimas priemones vilniečių tikimui palengvinti.

Išrinko komitetą rinkti aukas savo visuomenės tarpe, kad sušelpus Vilniečius.

Reikėtų, kad ir kitos Lietuvos mokyklos prie to darbo prisidėtų.

Be to Kauno gimnazijos moksleiviai priėmė šį atsisveikinimo tekstą:

Vilniaus Lietuvių Moksleiviams.

Iš artimo, bet žiauria sienu nuo Jūsų atskirto Kauno mes, Kauno I-sios Gimnazijos moksleiviai, kreipiamės į Tave, Vilniaus lietuvių jaunomene, ir Jus, Vilniaus mokytojai:

Mūsų jaunos širdys negali ramiai plakti, girdėdamos, kaip Jus taso ir kankina iš svetimų kraštų atkeifavę vandalai. Mes, galėdami laisvoje Tėvynėje laisvai rengtis prie ateities Tėvynės darbo, kiekvienas esame pasiryžę stot greta Jūsų, paremti Jus nelygioje kovoje su barbarų gaujomis.

Būkit tikri, kad ir čia Kaune, mes dirbame visa, kad Jums palengvintume Jūsų kryžiaus kelią. Ir mes nesustosime dirbti, ligi vėl suplevėsuos ant Gedimino kalno mūsų trispalvė vėliava.

Valio Jums, Vilniaus kankinimai! Jūs savo kraują ir aukomis dedate amžiną pamatą Lietuvos nepriklausomybei ir kultūrai.

Valio Vilniaus Lietuvių jaunime.

Kauno I-oji Gimnazija.

Lietuva ir užsienis.

— Ukrainiečių linkėjimai. Yra gauta iš Ukrainos atstovo d. v. Smal-Stockio Berlyne dėl Lietuvos priėmimo į Tautų Sąjungą šis raštas:

Aukštai Gerbiamas Pone Reikalų Vėdėjai

Ukrainos Liaudies Respublikos pasiuntinybė Berlyne dideliu pasitenkinimu sužinojo, kad Lietuvos Respublika priimta į Tautų Sąjungą, ir turi garbės kuo širdingiausiai šiuo pasveikinti Tamsą prie tos progos, pradėdama pranešti tai Tamsos Vyriausybei. Ukrainiečių tikriausios simpatijos — pasveikinti Lietuvos Valstybei, priėmus ją į Tautų Sąjungą, kas reiškia tvirtų ir garbingų lietuvių tautos laisvės siekimų apvalnikavimą; stebėdamos ir nuodėdžiu palankumu visa tai sekė visa Ukrainiečių tauta. Todėl Ukrainiečių tauta tikrai džiaugias ta Lietuvos Valstybės sėkme, nes ji mato tuo pakraščio valstybių idėjos laimėjimą, kuriuo, galbūt įsėks panašios sėkmės visų laisvės ir savarankumo siekiančių tautų, ne tik buvusios Rusų imperijos, bet ir viso kultūrinio pasaulio. Ukrainiečių tauta įsitikinusi, kad Lietuvių tauta ir jos Vyriausybė tvirtai tebesilaikys visų Rytų Europos tautų apsisprendimo teisės ir jas, kaip tikrus draugus, palaikys jų laisvės siekimuose.

— Bendravimas su Estija. Mūsų pramonės ir prekybos atstovai šiomis dienomis nuvyko į Estiją susipažinti su jų prekyba ir pramonė, kad artimoje ateity užmegstų kuo anksčiausius šioje srity santykius

Užsieny.

— Tautų Sąjungos posėdžių nutraukimas. Zenevoje T. Sąjungos posėdžiai nutraukti. Plenumo pirmininkas vakar atsisveikindamas su Tautų Sąjunga trumpai pakartojo ristiųjų šią sesiją klausimų esmę. Jis tarp kita ko pabrėžė, kad Tautų Sąjungos autoritetas vis tvirtėja, kad jos idėja plačiau viso pasaulio miniose piltina.

— Danai apie Vilnių. Danų laikraštis „Politiken“ tarp kita ko rašo:

Kaip tik šiomis dienomis suėjo metal, kaip gen. Želigovskis sulaužė Lenkų Lietuvių sutartį ir savo kariuomene paėmė Vilnių. Tas blaivus jo žygis lig šiol esąs neatitaisytas. Želigovskis lenkinas Vilnių.

— Verčia priimti Hymanso projektą. Iš Varšuvos pranešama, kad Prancūzų pasiuntinys Varšuvoje p. Panefieu įteikė Lenkų Užsienų Reikalų ministerijai raštą, kategoringai reikalaujamas, kad Lenkija priimtų p. Hymanso projektą, nedarydama savo pastabų. Rašo, kad Lenkų vyriausybė atsakius į tą notą neigiamai.

St. Seimo Skundų ir Tardymo Komisijos paaškinimas.

Steigiamojo Selmo Skundų ir Tardymo Komisija gauna daug visokių skundų prašymų, kurių daugelis savo tikslo nepasiekė, nes jie: arba nepriklauso St. Selmo Komisijos kompetencijai, o turi būti Vykdomosios valdžios sprendžiami arba jei ir priklauso, tai dažnai taip pripuolamai, taip neaiškiai—paviršutiniai yra surašyti, kad Steigiamojo Selmo Skundų ir Tardymo Komisija jais remdamos nieko negali pradėti. Tokiu būdu per nežinojimą daug svarbių klausimų lieka neišrišta.

Del to Steigiamojo Selmo Skundų ir Tardymo Komisija turi štai ką paaškinti:

1. Steigiamojo Selmo Skundų ir Tardymo Komisija priima ir tisa skundus tik tai del neteisė-

tų valdininkų darbų, kiek šie yra įstatymų perženga—(židr. „Vyr. Žin.“ Nr 40 1920 m. St. Selmo Skundų ir Tardymo Komis. statuto 2 §).

2. Įvykdomosios valdžios pareigas Skundų ir Tardymo Komisija nesikiša ir todėl jokių „apelacijų“ neprisma, jokių įsakymų atmainyti ar „paliosavimų“ niekam neduoda.

3. Tokie reikalai, kaip visai piliečių tarpusavio skundai priklauso teisėjui ar vykdomajai valdžiai, į kuriuos pirmiausia ir reikia kreiptis.

4. Rušant Steigiamojo Selmo Skundų ir Tardymo Komisijai skundą del neteisėtų valdininkų darbų pirmiausia reikia gerai iširti. Negalima skundo pamatuoti gaudais ar žmoniu kalbomis—reikia patikrintų faktų. Žinant faktų, trumpai aiškiai juos surašyti, kad būtų suprantama, kada, kur kas ką padarė, ar kas del to atsitiko. Vardas, pavardė, laikas, vieta, skalčiai turi būti aiškiai pažymėta. Prie to neužmiršti, jei galima nurodyti liudininkus. Oale pasirašyti savo vardą, pavardę kartų paduodant ir aiškų adresą.

5. Skundus visomet reikia siųsti apdraustu lašku, kad nebūtų abejonės apie jų gavimą.

6. Kad neužvertus Steigiamojo Selmo Komisijon mažmožišais ir negalūnais brangaus laiko, Komisija prašytų kreiptis į ją tik tai paskutiniame atsitikime, kuomet kreipimosi į Vykdomosios Valdžios įstaigas nieko nepadėjo, arba kuomet reikalas platesnis, Valstybinės reikšmės.

Štai del žemesnių valdininkų nusikaltimų pirmiausia skystis jų tiesioginiams viršininkams (ant milicijos, skystis Milicijos Viršininkui, ant kareivių—komendantui arba pulko vadui, ant viršaičio apskrities Valdybos pirmininkui ir t.t.), nes Steigiamojo Selmo Komisija vistiek pati visų „mažmožių“ iširti negali.

Siunčiant skundą reikia neužmiršti pasilikti savo nuorašą. Jeigu skundas kur užsimestų arba tesloginis Viršininkas nenorėtų tinkamai reaguoti į savo pavaldinių nusikaltimus, tuomet galima bus skystis aukščiau, pridėdant kartu ir pirmojo skundo nuorašą.

7. Visi skundai, kuriais pranešama apie nusikaltimus darbus Steigiamojo Selmo Skundų ir Tardymo Komisijai žym in lo m o k e s n i o n e r e i k a l a u j a.

Tai nurodžius Steigiamojo Selmo Skundų ir Tardymo Komisija pažymi, kad kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio pareiga griežtai kovoti su visokiais neteisėtais darbais, vistiek kieno jie yra daromi.

Yra piliečių, kurie žinodami nusikaltimų neskundžia jų—nenorėdami „nereikalingo žygio“. Kiti net patys nukentėję nutyli savo skriaudą bijodami valdininko keršto.

Tokiems turime priminti kad jie tokiu savo elgimosi patys nejučiomis padėda nusikaltimams ir savavalybe mūsų krašte plėtotis. Tik tai patlems piliečiame stojus griežton kovon su visokiais neteisėtumais ir laikantis įstatymų, tie neteisėtumai išnyks ir mūsų valstybėj įsigyvens teisė ir tikrai demokratinė tvarka, prie kurios visi turime stengtis eiti.

Steigiamojo Selmo Skundų ir Tardymo Komisija.

Oficialė dalis.

Isak. Kar. 236 Nr.

Karių registravimas.

Visi kariai, gyvenantieji miestuose privačiuose butuose, privalo būtinai įsiregistruoti milicijoje, kaip ir civiliai piliečiai, (išskiriant tuos, kurie laikinai atvyksta komandiruotėn). (8 §).

Terminologijos Komisija.

Nuo š. m. spalio 1 dienos sudaroma Krašto Ap-
saugos Ministerijos Centralė Terminologijos Komisija.

1. Centralės Terminologijos Komisijos tikslas — paruošti kariuomenės karo ir technikos terminologiją.

2. Komisijos veikimas — ruošti savų terminų ir vienodinti specialių, atskirose kariuomenės vadybose sudaromų, komisijų paruoštus terminus.

3. Jei kuriose vadybose tų komisijų nėra, sudaryti jas ligi spalio 20 d.

4. Terminologijos komisijos turi būti įsteigtos šiose vadybose ir skyriuose: 1) Technikos, 2) Artilerijos, 3) Aviacijos, 4) Tiekimų, 5) Sanitarijos, 6) Veterinarijos, 7) Armijos Teismė ir 8) prie Kariuomenės Inspektoriatas.

5. Vadybų arba skyrių komisijos sudaromos iš trijų narių. Jos veikia savarankiškai ir suprojektavusios kiek terminų, kreipiasi į Centralę Terminologijos Komisiją jų peržiūrėjimui ir priėmimui. Į Centralę komisiją siunčiama vienas atstovas, o terminų projektai čia atslunčiami per 3 dienas prieš posėdį.

6. Bendri Centralės komisijos ir vadybų komisijų posėdžiai daromi du kartus savaitėje.

7. Centralės Terminologijos Komisijos priimti terminai pristatomi Švietimo Ministerijos Terminologijos Komisijai patvirtinti. Tik jos priimti terminai bus priverstinai visiems vartoti. (9 §).

Įsak. Kar. 237 Nr.

Karių Kliubo priklausomybė.

Kauno Karių Kliubas visais žvilgsniais priklauso Kauno miesto komendantui. (6 §).

Įsak. Kar. 238 Nr.

Del neapibrėžtų atostogų.

(„Karys“ š. m. 40 Nr.)

1. Kareivius paleidžiamus neapibrėžtam laikui atostogoms, kurių gyvenamoji vieta užimta prieš, atsiųsti tiems komendantams, kurių rajone paleidžiamieji norės gyventi. Apie norinčius pereiti demarkacijos liniją skubiai pranešti Generaliniam Štabui ir prašyti iš ten nurodymų kiekviename atsitikime atskirai. (1 §).

2. Einant „Svod vojennyh postanovlenij“ XXIV kn. 245 str., kariai apie kuriuos eina tardymas, gali būti paleidžiami tik tardymui pasibaigus ir tai tik tame atsitikime, jeigu jie nebus atiduoti teismui; teisiškai ir atliekančius bausmę paleisti tiksliai teismo nusprendimą įvykdžius ir bausmę atlikus. (3 §).

Del naujokų šaukimo.

(„Karys“ š. m. 39 Nr.)

1. Šaukiamieji kariuomenės naujokai gimę 1901 metais paliekami atsargoj, jeigu jie išstarnavo kariuomenėje savanorių sąlygomis ne mažiau kaip 2 metus; neištarnavusieji to laiko imami tarnybon bendromis taisyklėmis ir tik priėmimo formuliaruose 10-oje skylyje priėmimo komisija pažymi apie išstarnautą laiką. (5 §).

2. Visiems naujokams gimusiems 1901 metais, kurie bus priimti kariuomenėn, stojimą tarnybon atidėti ligi 1922 m. gegužės 1 dienos.

P a s t a b a. Stojimo atidėjimo taisyklę taikinti ir tiems, kurių broliai tarnauja kariuomenėje, kaip pašaukti. (6 §).

Redakcijos atsakymai.

K. Kubilinskaitei. Del Š. pašto įstaigos tarnautojų elgesio geriausia paduoti pašto viršininkui skundą. Laikraštis čia nieko nepadės. Nespausdinsime.

Jučiui Zigmui. Negali.

Bagdonui. Kreipkitės į kokią nors prieglaudą.

Klinkui. Galima. Kreipkitės į užsienų ministeriją.

Salugai Teodorui. Savininkas negali išvartyti.

A. Bruzgiui. Redakcija knygų nepardavinėja, nes pati gauna tik po 1 egz.

Skruzdei. Tamstos pakelto klausimo „Karyje“ ne gvildensime.

L. Miceikai. Nebešauks.

V. Šuminui. Kai išeis Vyties Kryžiaus statutas, tada tik galima bus tikrai atsakyti; kol kas dar nėra, bet greitai laiku bus.

Albinui Gediminui. 1) atsitarnavus galima pasiūlyti kariuomenėje savanorio sąlygomis (žiūrėk Kar. Įsak.) 2) už kitą tarnauti negalima, 3) atitarnavus galima važiuoti užsienin (Amerikon).

Pusk. Vincui Mačiokui. Tamstos klausimas labai ilgas, bet nieko iš jo negalima suprasti, ko gi Tamsta nori. Reikia rašyti trumpiau, bet aiškiau.

Gaušui Ant. Tarnyba skaitysis, paliudymas galima gauti.

Nivinskiui Ant. Negalima.

Girdo Gužučiui. Eilėraštis netinka.

P. Niparavičiui. Galima, kur norite stoti, ten ir kreipkitės.

J. Šimkuskui. Dvarai dalijami, kiek bus paimita ir kiek palikta dar St. Seimas galutinai nenutarė. Taip pat dar nežinia, kol Seimas išriš, kuriomis sąlygomis gauna žemės kariai.

Gildžiauskui. Tamstos raštą nusiuntėm aukštesnei vyriausybei.

Pranui Munsčiui. Galima, tik kol kas ne nuosavybėn.

Naujokui Adomui. Privalo mokėti.

Jociui Jonui. Šiuo klausimu kreiptis pas savo tiesioginį viršininką.

Juozui Radžiūnui. Del keiksmų sunaudojome, „Del mūsų kariškų vežimų“ netinka, — nespausdinsime.

V. Auguliui. Jeigu Tamsta esi savanoris nepašauktų metų, tai Tamstos tėvai gali gauti pašalpos. Kreiptis pas komendantą ar apskrities viršininką.

Leit. J. Mačiui. Dainelė mums netinka.

Leit. Šimkui. Tamstos rašinys šiuo momentu netinka.

K. Varkalai. Tamstos eilėraščiui spaudai netinka. Apie kitus rašinius galėsime pasakyti tik juos paskaite.

Kalvaičiui. Tamstos klausimai St. Seimo dar neišrišti.

Čepuliui, „Kario“ komplektą galima gauti, tik reikia atsiųsti pinigai, 2) jau ir dabar į kai kurias įstaigas priimant tarnautojus buvusiems kariams duodama pirmenybė, 3) šiuo klausimu visiems kariams apskritai mobil. skyriuje yra rengiamas tam tikras įstatymas, kuris bus duotas svarstyti St. Seimui.

K. Sladinskui. Bus šaukiamas.

Juliui Černiauskui. Del pirmojo klausimo nieko negalime atsakyti, nes nežinome, kada Tamsta esi gimęs; del antrojo klausimo: jeigu Tamsta pašauktas, tai valdžios pašalpos žmona negauna, gali kreiptis tik į vietinę savivaldybę (valščiaus) prašydama ten pašalpos. Savivaldybės kai kur šelpia.